

Erhvervsuddannelse for voksne (euv)

Undervisningsministeriet

Januar 2017

Indhold

1. Indledning	2
2. Adgangskrav.....	2
3. Realkompetencevurdering.....	3
3.1 Den generelle vurdering (regelbundet)	5
3.1.1 De objektive kriterier for godskrivning	5
3.2 Individuel vurdering	6
3.3 Klagemuligheder	6
4. Uddannelsesaftaler	6
4.1 Prøvetid.....	7
5. Tilrettelæggelse af undervisningen i euv	7
5.1 Grundforløbet	7
5.2 Hovedforløbet.....	7
5.2.1 Det standardiserede hovedforløb for voksne	7
6. De tre uddannelsesveje	8
6.1 Euv1	9
6.1.1 Grundforløb	9
6.1.2 Grundforløbsprøve	9
6.1.3 Overgangskrav	9
6.1.4 Hovedforløb	9
6.2 Euv2	10
6.2.1 Grundforløb	10
6.2.2 Grundforløbsprøve	10
6.2.3 Overgangskrav	10
6.2.4 Hovedforløb	10
6.3 Euv3	11
7. Læringsmiljø for voksne	12
8. EUX	13
9. Erhvervsrettet og studierettet påbygning samt talentspor	13
10. Suppleringsmuligheder	13
11. Forsøgelse	13
12. Overgang fra GUV	14
13. Ikrafttrædelsesbestemmelser	15
14. Appendiks	16

1. Indledning

Erhvervsuddannelse for voksne (euv) blev indført pr. 1. august 2015 som led i erhvervsuddannelsesreformen. Denne pjece indeholder en gennemgang af reglerne for euv, herunder regler og retningslinjer for tilrettelæggelsen af uddannelsen og den indledende realkompetence- vurdering.

Euv er erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover. Mange voksne er målrettede og modne og har erfaring fra anden uddannelse eller beskæftigelse. En euv er derfor som udgangspunkt af kortere varighed end den tilsvarende uddannelse for de unge. Det konkrete uddannelsesforløb for den enkelte afhænger af, hvad den voksne har med i bagagen (se afsnittet: "tre uddannelsesveje for voksne over 25 år").

Euv har ligesom erhvervsuddannelserne for unge hjemmel i lov om erhvervsuddannelser. Det betyder, at der gælder de **samme regler for euv, som der gælder for erhvervsuddannelserne for unge, medmindre der er fastsat særlige regler for euv.**

Med oprettelsen af euv er den **grundlæggende voksenuddannelse (GVU) nedlagt**, dvs. lukket for ny tilgang. Voksne med mindst 2 års relevant erhvervserfaring skal derfor nå til faglært niveau via den uddannelsesvej, der betegnes euv1.

Styrelsen for It og Læring (STIL) har udarbejdet en vejledning til administration af bl.a. euv via elevtyper i EASY-P. Vejledningen kan findes på:

<http://admsys.stil.dk/EASY-P/Dokumenter/Vejledninger/EUV>

Denne pjece vil derfor ikke komme nærmere ind på, hvordan euv-elever registreres.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har i juni 2015 offentliggjort en pjece om snitflader mellem Kontanthjælpsreformen, Beskæftigelsesreformen og Reformen af erhvervsuddannelserne i samarbejde med Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. Derfor behandles sammenhængen mellem reformerne ikke i denne vejledning, ligesom ændringer i voksenlærlingeordningen ikke berøres, fordi denne ordning også ligger under Beskæftigelsesministeriets ressort.

2. Adgangskrav

Adgangskravene for at blive optaget på en euv er de samme som for optagelse på en erhvervsuddannelse for unge. Det betyder, at den voksne skal opfylde de generelle adgangskrav til erhvervsuddannelserne, herunder have opnået et karaktergennemsnit i grundskolen på mindst 02 i både dansk og matematik for at blive optaget på grundforløbets 2. del. Kravet om et karaktergennemsnit gælder dog ikke, hvis den voksne har en uddannelsesaftale.

En ansøger, som ikke opfylder betingelserne eller har en uddannelsesaftale, har dog adgang, hvis skolen ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren vurderer, at ansøgeren kan gennemføre en erhvervsuddannelse.²

Har den voksne deltaget i avu (almen voksenuddannelse) og bestået dansk og matematik på G-niveau er adgangskravene opfyldt. Voksne med bestået FVU (forberedende voksenundervisning) trin IV i læsning og trin II i matematik opfylder ligeledes de generelle adgangskrav.

Hvis den voksne opfylder kriterierne for mindst 2 års relevant erhvervs erfaring til den ansøgte uddannelse, gælder de generelle betingelser for optagelse til en erhvervsuddannelse ikke, fordi de er knyttet til optagelse på grundforløbets 1. eller 2. del. Hvis den voksne opfylder kriterierne for 2 års relevant erhvervs erfaring, optages eleven direkte på hovedforløbet.

Da det er en indledende realkompetencevurdering, der afgør, hvilken uddannelsesvej, den voksne skal følge, kan voksne blive kompetencevurderet uden at opfylde de generelle adgangskrav for optagelse til erhvervsuddannelserne. Hvis kompetenceafklaringen resulterer i, at den voksne skal gennemføre 2. del af grundforløbet eller dele heraf, skal personen opfylde de generelle adgangskrav for at kunne fortsætte uddannelsen og optages på uddannelsen igen.

Tabel 1: Oversigt over de voksne elevgrupper, der ikke skal leve op til karakterkravet

	Ja	Nej
Voksne med 2 års relevant erhvervs erfaring		x
Voksne med en gennemført ungdomsuddannelse, som har bestået eksamen på samme eller et højere niveau i henholdsvis dansk og matematik		x
Voksne med en uddannelsesaftale		x
Voksne elever uden uddannelsesaftale, som ikke opfylder kriterierne for 2 års relevant erhvervs erfaring.	x	

3. Realkompetencevurdering

Den voksnes uddannelsesforløb tilrettelægges på baggrund af en grundig og systematisk realkompetencevurdering, som gennemføres som den indledende del af uddannelsen³. En realkompetencevurdering kan dog gennemføres efter reglerne om enkeltfag under åben uddannelse, og finder da sted forud for optagelsen til uddannelsen.

Den voksne kan tilmelde sig en erhvervsuddannelse via optagelse.dk. Så gennemføres realkompetencevurderingen som det første. Når eleven har tilmeldt sig uddannelsen og er startet på realkompetencevurderingen, tæller det som et uddannelsesforsøg.

Den voksne kan også vælge at tilmelde sig realkompetencevurderingen på efteruddannelse.dk efter reglerne om åben uddannelse og vente med eventuelt at tilmelde sig uddannelsen, til resultatet af realkompetencevurderingen er kendt. Det vil således heller ikke tælle som et uddannelsesforsøg. Den voksne vil som deltager efter reglerne om enkeltfag være berettiget til VEU-godtgørelse, hvis betingelserne for godtgørelsen er opfyldt, og realkompetencevurderingen vil være vederlagsfri, selv om det er åben uddannelse.

De realkompetencevurderinger, som fremover bliver foretaget inden elevens optag på en erhvervsuddannelse for voksne (euv), vil være bindende. Det vil sige, at der ikke foretages en ny vurdering, når eleven er optaget på uddannelsen.

Jobcentre eller andre kan også rekvirere en realkompetencevurdering efter en købsaftale med en erhvervsskole som aktivitet til borgere, der er omfattet af betalingsloven.

Det kræver ikke en uddannelsesaftale at blive real kompetencevurderet i forhold til en euv. Forsørgelsen afhænger dog af, hvad den voksnes "status" er:

- Har den voksne en uddannelsesaftale, vil forsørgelsen være elevløn.
- Er den voksne ledig, og sker kompetenceafklaringen som led i beskæftigelsesindsatsen, vil forsørgelsen være fra beskæftigelsesystemet.
- Er den voksne ledig og tilmelder den voksne sig uddannelse, vil eleven have ret til SU, hvis betingelserne herfor er opfyldte.
- Hvis den voksne er i beskæftigelse, men ikke har en uddannelsesaftale, kan den voksne tilmelde sig realkompetencevurderingen under åben uddannelse. Den voksne vil være berettiget til VEU-godtgørelse, hvis kravene dertil er opfyldt. Hvis den voksne modtager løn under forløbet, modtager virksomheden godtgørelsen. Hvis den voksne ikke modtager løn under forløbet, modtager den voksne selv godtgørelsen.

Realkompetencevurderingen består, for det første, af en regelbundet vurdering af ansøgerens teoretiske og praktiske kompetencer ved anvendelse af de almindelige godskrivningsregler for uddannelserne og regler for den enkelte uddannelse om fritagelse for skole- og praktikdele i den pågældende uddannelsesbekendtgørelses bilag 1. For det andet består realkompetencevurderingen af en skønsmæssig vurdering af den voksnes eventuelle yderligere teoretiske kompetencer på uddannelsesområdet.⁴

Realkompetencevurderingen kan have en varighed på ½ -10 dage og gennemføres på grundlag af dokumentation fra eleven og et eventuelt kompetenceafklarende forløb. Der ydes et særligt taxametertilskud til skolen (RKV-taxameter) for realkompetencevurderingen af den voksne.

Hvis eleven har en uddannelsesaftale med en virksomhed, skal realkompetencevurderingen være omfattet af uddannelsesaftalen.⁵

Skolen skal udstede dokumentation til ansøgeren for de kompetencer, der gives anerkendelse for. Af dokumentationen skal det fremgå, hvilken uddannelse, der er givet anerkendelse for samt grundlaget for vurderingen. Hvis skolen ikke kan imødekomme ansøgerens ønske om afkortning, skal der angives en begrundelse for dette. Skolen kan ikke træffe en hel eller delvis negativ afgørelse uden, at skolen forinden har givet ansøgeren mulighed for at udtale sig om de faktiske forhold, som ligger til grund for afgørelsen.⁶

På baggrund af kompetencevurderingen og reglerne om uddannelsen udarbejdes en personlig uddannelsesplan for eleven. I elevens personlige uddannelsesplan angives de teoretiske og praktiske kompetencer, som skolen har anerkendt, og det uddannelsesforløb, eleven skal gennemføre.

Uddannelsen skal være så kort som mulig.⁷ Det betyder, at **en godskrivning altid udmøntes i en kortere uddannelsestid, med mindre eleven har valgt en erhvervsuddannelse med euv eller vurderes til at være euv3-elev.** Hvis der er indgået en uddannelsesaftale for hele uddannelsen, kan der ligeledes justeres i denne varighed.

Uddannelsesplanen kan munde ud i, at den voksne skal følge undervisning fra grundforløbets 2. del eller at den voksne skal starte direkte på hovedforløbet.

Der pågår et arbejde med at udvikle et elektronisk værktøj, som skal understøtte realkompetencevurderingen i euv og medvirke til at sikre gennemsigtighed og ensartet afkortning for de voksne. Dette

digitale værktøj forventes færdigudviklet i marts 2017. Indtil da er der udviklet en vejledende skabelon, som lægges på ministeriets hjemmeside til skolernes eventuelle brug. Et andet redskab som kan anvendes i forhold til realkompetencevurderingen er min kompetencemappe. Min kompetencemappe er et bredt afklaringsværktøj, der kan hjælpe den enkelte til at samle og dokumentere kompetencer forud for den konkrete vurdering i forhold til de konkrete uddannelsesmål.

3.1 Den generelle vurdering (regelbundet)

I forbindelse med oprettelsen af euv blev der indført et krav om, at der for voksne skal gennemføres en generel vurdering, der bygger på faste objektive kriterier for godskrivning⁸ med det formål at skabe en ensartet, standardiseret og gennemsigtig praksis for godskrivning. Dette skal sikre, at den enkelte får et kortere uddannelsesforløb, som tager afsæt i tidligere erfaring og uddannelse, og skal gøre det mere tydeligt for den enkelte og den eventuelle virksomhed, hvad der kan godskrives for.

3.1.1 De objektive kriterier for godskrivning

De faglige udvalg har opstillet objektive kriterier for godskrivning for tidligere uddannelse og relevant erhvervs erfaring⁹, og kriterierne fremgår af bilag 1 til de enkelte uddannelsesbekendtgørelser. Bilagene indeholder således en beskrivelse af, hvilken konkret erhvervs erfaring og tidligere gennemført uddannelse, som skal føre til en given afkortning af uddannelsens hovedforløb. Det er erhvervsskolerne, der gennemfører selve vurderingen under anvendelse af de regler om godskrivning og afkortning, som er fastsat for uddannelsen¹⁰.

Bilagene til uddannelsesbekendtgørelserne rummer ikke en beskrivelse af, hvilke fag der afkortes for, men en beskrivelse af omfanget af den afkortning, som tidligere erhvervs erfaring eller uddannelse giver. De faglige udvalg har dog mulighed for at vejlede skolerne i forhold til, hvad der gives afkortning for, eksempelvis i uddannelsesordningen. Bilagene indeholder grundlaget for vurdering af:

1. Om eleven har mindst 2 år relevant erhvervs erfaring, jf. § 66y, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser.
2. Relevant erhvervs erfaring og uddannelse, der giver grundlag for godskrivning for alle elever, dvs. både unge og voksne.

De kriterier, der beskrives under det første punkt, anvendes til at vurdere om ansøgeren opfylder betingelserne for 2 års relevant erhvervs erfaring og herved skal gennemføre et euv-forløb uden grundforløbets 2. del og uden praktikuddannelse. I formuleringen af kriterierne for 2 års relevant erhvervs erfaring er der lagt vægt på, at den relevante erhvervs erfaring skal *ækvivalere* praktikuddannelsen. Kriterierne for relevant erhvervs erfaring definerer, hvordan og i hvor lang tid, man skal have arbejdet med forskellige jobfunktioner eller arbejdsområder, for at få godskrevet grundforløbet og praktikuddannelsen. Hvis en voksen godskrives for dele af praktikuddannelsen betyder det ikke, at det pågældende uddannelseselement eller område ikke skal berøres i uddannelsen, idet det kan indgå i en helhedsorientering i skoleundervisningen i forhold til den relevante erhvervs erfaring.

Ud over kriterierne for 2 års relevant erhvervs erfaring indeholder bilaget også angivelse af, hvilken konkret erhvervs erfaring eller tidligere gennemført uddannelse, der kan give anledning til at give afkortning på det standardiserede hovedforløb for voksne både i forhold til skoleundervisning og praktikuddannelse.

Denne afkortning er således yderligere afkortning af det standardiserede hovedforløb for voksne, der i forvejen er kortere end hovedforløbet for de unge. Euv3 forløbene kan ligeledes afkortes efter tidligere konkret erhvervs erfaring.

Det er skolerne, der træffer afgørelse om eventuel godskrivning af skoleundervisningen i grundforløbet i forhold til voksne, der ikke opfylder kriterierne for 2 års relevant erhvervs erfaring.

Hvis en elev under 25 år har erhvervs erfaring eller uddannelse, der fremgår af bilagets skema 2 og 3, har eleven ret til at blive godskrevet herfor. Det vil i de tilfælde være op til skolen at vurdere omfanget af godskrivning for skoleundervisningen og det faglige udvalg at vurdere omfanget af godskrivning for praktikuddannelsen.

3.2 Individuel vurdering

Udover den objektive, generelle vurdering, skal der også foretages en individuel vurdering af den voksnes kompetencer. Den individuelle vurdering skal afgøre, om den enkeltes uddannelsesforløb skal afkortes ud over det, der eventuelt er givet afkortning for som led i den generelle vurdering.¹¹ Den skal bestå af en bred, individuel vurdering af ansøgerens tidligere erhvervede kompetencer, som også kan inkludere kompetencer, der er tilegnet på andre måder end dem, der er beskrevet i kriterierne for den generelle vurdering. Det er skolerne, der træffer afgørelse om fritagelse for skoleundervisningen på baggrund af øvrige teoretiske kompetencer, som ikke er omfattet af den objektive vurdering.¹² De faglige udvalg træffer afgørelse om afkortning af praktikuddannelsen på baggrund af øvrig erhvervs erfaring og afkortning af den samlede varighed af skoleundervisningen¹³. På baggrund af realkompetencevurderingen fastsætter skolen i samarbejde med eleven og en evt. arbejdsgiver en personlig uddannelsesplan.¹⁴

3.3 Klagemuligheder

Eleven kan klage til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet over skolens afgørelse om anerkendelse af realkompetencer i forbindelse med euv, bortset fra praktiske kompetencer. Når det angår praktiske kompetencer kan klagen indbringes for det pågældende faglige udvalg.¹⁵ For en uddybende gennemgang af proceduren ved klager henvises til § 130 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

4. Uddannelsesaftaler

Det er ikke en forudsætning for at starte på en euv, at eleven har en uddannelsesaftale. En uddannelsesaftale er dog en forudsætning for, at en eventuel arbejdsgiver kan opnå lønrefusion.

Det gælder særligt for euv-elever, at der kan indgås uddannelsesaftaler, der kun omfatter realkompetencevurderingen og opstilling af en personlig uddannelsesplan. Herved har elev og praktikvirksomhed mulighed for at få et konkret grundlag til at udarbejde en hel uddannelsesaftale.

Voksne, der skal gennemføre uddannelsen som euv1-elever, dvs. uden grundforløbets 2. del og uden praktikuddannelse, behøver ikke at have en uddannelsesaftale for at påbegynde skoleundervisningen i hovedforløbet.

Virksomheder, der indgår uddannelsesaftaler med euv1-elever, behøver ikke at være godkendte som praktiksted af det faglige udvalg. Det skyldes, at eleven udover grundforløbets 2. del har fået godskrevet hele praktikuddannelsen. Eleven skal derfor ikke i oplæring i de perioder, der kan være mellem skoleperioderne.

Voksne elever, der skal gennemføre uddannelsen som euv2- eller euv3-elever, indgår uddannelsesaftaler med praktikvirksomheder efter de samme regler, som der gælder for de unge. Det gælder både aftaler, der gælder hele uddannelsesforløbet, delaftaler og korte aftaler.

I alle tilfælde gælder, at en uddannelsesaftale kun kan omfatte manglende skole- og praktikophold, hvis eleven tidligere har gennemført en del af uddannelsen, fx realkompetencevurderingen, jf. lovens § 48, stk. 5.

Euv2- og euv3-elever kan optages til skolepraktik efter samme regler som unge, det betyder bl.a. at voksne elever også skal leve op til EMMA-kriterierne.

4.1 Prøvetid

For voksne, der skal gennemføre euv-forløbet uden praktikperioder (euv1), indgås uddannelsesaftaler uden praktisk oplæring. Da der ikke indgår praktikuddannelse i elevens uddannelsesforløb, vil der ikke være en prøvetid for disse uddannelsesaftaler. Skolen udarbejder sammen med eleven og virksomheden uddannelsesplanen, som evt. kan indeholde pauser i skoleundervisningen.

Eleven skal ikke i oplæring i de perioder, der kan være mellem skoleperioderne, men er i sit almindelige ansættelsesforhold.

For øvrige voksne elever, dvs. euv2 og euv3-elever gælder de samme regler om prøvetid som for unge.

5. Tilrettelæggelse af undervisningen i euv

Skolen skal som udgangspunkt oprette separate hold for unge og voksne, men der er mulighed for samlæsning på grundforløbets 2. del og hovedforløbet.

5.1 Grundforløbet

Euv-elever har ikke adgang til grundforløbets 1. del, idet grundforløbets 1. del er forbeholdt elever, der kommer direkte fra 9. eller 10. klasse.

Det er den indledende realkompetencevurdering, der afgør, om den voksne skal gennemføre hele eller dele af grundforløbets 2. del. Hvis ansøgeren opfylder kriterierne for mindst to års relevant erhvervserfaring (euv1), skal han eller hun starte direkte på det standardiserede hovedforløb for voksne. Grundforløbets 2. del, som nogle voksne skal gennemføre helt eller delvis, er det samme forløb som for unge.

5.2 Hovedforløbet

Alle voksne over 25 år, der skal gennemføre uddannelsesforløbet som euv1- eller euv2-elever, skal som udgangspunkt gennemføre et standardiseret hovedforløb for voksne.

5.2.1 Det standardiserede hovedforløb for voksne

De standardiserede hovedforløb beskrives af de faglige udvalg og fremgår af de enkelte uddannelsesbekendtgørelser og uddannelsesordninger efter samme systematik som erhvervsuddannelserne for unge.

På det standardiserede hovedforløb for voksne er skoleundervisningen som udgangspunkt mindst 10 pct. kortere end på det tilsvarende hovedforløb for de unge, og praktikuddannelsen varer maksimalt to år. En undtagelse er eux, som gennemgås særskilt i afsnit 8.

Fagene i de standardiserede hovedforløb fremgår af uddannelsesordningen for de enkelte uddannelser og består af fag fra hovedforløbet for unge og eventuelle arbejdsmarkedsuddannelser²². Forløbet må gerne være anderledes sammensat end hovedforløbet for unge elever, men det skal overholde varighedskravet og indeholde uddannelsesspecifikke fag. Det standardiserede hovedforløb kan desuden indeholde andre arbejdsmarkedsuddannelser end dem, der indgår i det tilsvarende hovedforløb for de unge i tilfælde af, at de erstatter uddannelsesspecifikke fag.

Hvis den voksne ikke har relevant erhvervs erfaring eller forudgående uddannelse, følges en uddannelsesvej (euv3), der i omfang og varighed svarer til et eud-forløb for unge, der ikke kommer direkte fra 9. eller 10. klasse.²⁴

6. De tre uddannelsesveje

Ansøgere til euv kan inddeles i tre grupper, som skal følge tre forskellige uddannelsesveje.²⁵

6.1 Euv1

Voksne, der har **mindst to års relevant erhvervserfaring**, skal gennemføre et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb for voksne uden grundforløb og uden praktikuddannelse (euv1).²⁶ De faglige udvalg definerer kriterierne for to års relevant erhvervserfaring, og de fremgår af bilag 1 tabel 1 i uddannelsesbekendtgørelserne for de pågældende uddannelser.

Elever, der påbegynder forløbet efter en længerevarende ledighedsperiode, og som har et særligt behov for at få styrket deres arbejdsmarkeds- og uddannelsesparathed, kan tilbydes et **suppleringsmodul** af op til 9 ugers varighed.²⁷ En længerevarende ledighedsperiode forstås i denne forbindelse som en periode på mindst 3 måneder. Det er skolen, der vurderer, om eleven har behov for et suppleringsmodul. Suppleringsmodulet kan tilrettelægges individuelt afhængig af den enkeltes konkrete behov for undervisning.

Suppleringsmodulet kan efter behov have fokus på blandt andet arbejdsmiljø, sikkerhed og ergonomi, opdatering af praktiske færdigheder i form af værkstedsundervisning etc. Elevens uddannelsestid forlænges med det antal uger, suppleringsmodulet varer, og der er mulighed for at opnå SU, hvis de almindelige betingelser herfor er opfyldt. Til suppleringsmodulet udløses samme taxameter som til den øvrige undervisning i hovedforløbet. Suppleringsmodulet kan indeholde kompetencevurderingen, men ikke elementer af den efterfølgende uddannelsesplan.

6.1.1 Grundforløb

Euv1-elever godskrives for hele grundforløbet, og optages direkte på hovedforløbet. De generelle adgangskrav gælder derfor ikke for euv1-elever, idet de knytter sig til optagelse på grundforløbet.

6.1.2 Grundforløbsprøve

Euv1-elever optages direkte på hovedforløbet og skal derfor ikke gennemføre den grundforløbsprøve, der ligger i slutningen af grundforløbets 2. del.

6.1.3 Overgangskrav

Overgangskravene vedrører ikke euv1-elever, fordi de knytter sig til overgangen mellem grundforløb og hovedforløb. Euv1-elever optages direkte på hovedforløbet, fordi de qua de 2 års relevant erhvervserfaring vurderes at have det nødvendige faglige niveau.

Den eneste **undtagelse gælder certifikater**: Hvis den voksne elev mangler certifikater fra grundforløbet, kan uddannelsen ikke gennemføres som euv1.

Hvis kriterierne for 2 års relevant erhvervserfaring i øvrigt er opfyldt har eleven to muligheder:

- 1) Uddannelsen gennemføres via euv2, hvor certifikaterne opnås i grundforløbets 2. del.
- 2) Certifikaterne erhverves i anden sammenhæng, fx via arbejdsmarkedsuddannelserne, forud for optagelsen til en euv.

6.1.4 Hovedforløb

Euv1-elever skal gennemføre skoleundervisningen i det standardiserede hovedforløb for voksne, dog fratrukket evt. yderligere godskrivning efter den individuelle realkompetencevurdering.

6.2 Euv2

Voksne, der har mindre end to års relevant erhvervs erfaring eller har forudgående uddannelse, skal gennemføre et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb for voksne, der består af et standardiseret hovedforløb for voksne med praktik og med mulighed for at modtage undervisning fra grundforløbets 2. del (euv2).²⁸ Forudgående uddannelse omfatter andre afsluttede ungdomsuddannelser, videregående uddannelser mv. Enkeltstående kurser som fx arbejdsmarkedsuddannelser er ikke omfattet.

6.2.1 Grundforløb

Euv2-elever har mulighed for at gennemføre hele eller dele af grundforløbets 2. del. En euv2-elev kan også godskrives for hele grundforløbets 2. del. Det er skolen der, på baggrund af den individuelle realkompetencevurdering, træffer afgørelse om afkortning af skoleundervisningen på grundforløbets 2. del..

6.2.2 Grundforløbsprøve

Euv2-elever skal til grundforløbsprøve, hvis de har modtaget undervisning i det uddannelsesspecifikke fag, der danner grundlag for grundforløbsprøven. Hvis elevens grundforløb kun består af grundfag skal eleven ikke til grundforløbsprøve.

6.2.3 Overgangskrav

For at blive optaget på et hovedforløb, skal voksne opfylde de overgangskrav, der er fastsat for uddannelsen på lige fod med de unge med mindre det fremgår af uddannelsesbekendtgørelsen, at euv2-elever er undtaget fra kravene²⁹.

6.2.4 Hovedforløb

Euv2-elever skal følge det standardiserede hovedforløb for voksne bestående af både skoleundervisning og praktikuddannelse.

6.3 Euv3

Hvis den voksne ikke har relevant erhvervserfaring eller forudgående uddannelse skal den voksne gennemføre et uddannelsesforløb, som i omfang og varighed svarer til et eud-forløb for unge, der ikke kommer direkte fra 9. eller 10. klasse (euv3).³⁰

6.3.1 Grundforløb

Voksne, der skal følge euv3, skal gennemføre hele grundforløbets 2. del, med mindre de godskrives for uddannelseselementer.

6.3.2 Grundforløbsprøve

Voksne, der skal gennemføre hele grundforløbets 2. del, skal til grundforløbsprøve på lige fod med de unge.

6.3.3 Overgangskrav

For at blive optaget på et hovedforløb, skal euv3-elever opfylde de overgangskrav, der er fastsat for uddannelsen på lige fod med de unge.

6.3.4 Hovedforløb

Hovedforløbet for voksne, der skal følge i euv3, svarer i omfang og varighed til hovedforløbet på en erhvervsuddannelse for unge.

7. Læringsmiljø for voksne

Erhvervsuddannelse for voksne (evu) skal tilrettelægges med en voksentilpasset pædagogik og didaktik.³¹

Voksne elever på erhvervsuddannelserne forudsættes at have særlige forudsætninger for at deltage i undervisningen, fordi de - sammenlignet med børn og unge - i reglen har mange flere og forskelligartede erfaringer. Fx. har de voksne i reglen erhvervs erfaring og måske endda fra forskellige erhvervsområder eller arbejdspladser.

Ved tilrettelæggelse af undervisning skal der tages udgangspunkt i de voksnes særlige forudsætninger, herunder hvad der skaber motivation hos den voksne målgruppe.

I tidens løb er der generet en del praksis- og forskningsbaseret viden om voksenpædagogik og de faktorer, der understøtter motivation og læring hos voksne deltagere i uddannelse. I inspirationshæftet *Pædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse*, Bjarne Wahlgren, NCK 2015 opsamles en række af disse faktorer.

Forhold der fremmer motivation og læring hos voksne:

- At deltagerne bliver behandlet som voksne i et stimulerende læringsmiljø.
- At deltagerne har behov for og kan se meningen med det, de lærer.
- At undervisningen bygger på det deltagerne kan (deres realkompetencer), frem for det de ikke kan.
- At undervisningen udfordrer og skaber nysgerrighed, og at den aktiverer til deltagelse.
- At der arbejdes med, hvordan man kan anvende det, man lærer (transfer).
- At undervisningen bygger bro mellem at kunne og at vide, mellem at kunne gøre noget og forklare hvorfor.
- At undervisningen tager højde for, at vi lærer på forskellige måder, at vi har forskellige læringsstile.

Uddrag fra "voksenpædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse", Bjarne Wahlgren, NCK 2015

Som det fremhæves i inspirationshæftet " *Pædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse*", er voksenunderviseren en væsentlig faktor for at skabe et godt læringsmiljø. Underviserens evne til at skabe gode relationer til deltagerne og mellem deltagerne er den grundlæggende for den faglige formidling. Jo bedre voksenunderviseren kan aflæse de forskellige forudsætninger og realkompetencer, som deltagerne har, og integrere disse i undervisningen, jo bedre forløber læreprocesserne.³²

8. EUX

Elever, der skal gennemføre en erhvervsuddannelse for voksne, har mulighed for at gennemføre deres uddannelsesforløb som et eux-forløb. Eleverne skal i givet fald opnå C-niveau i seks grundfag på tekniske eux-forløb forud for hovedforløbet. I merkantile eux-forløb skal eleverne opnå C-niveau i 8 fag forud for det studiekompetencegivende forløb.

Voksne har ikke adgang til grundforløbets 1. del, og der kan derfor være behov for, at de skal følge supplerende undervisning, hvis de mangler de grundfag, der er placeret på grundforløbets 1. del (dansk C, engelsk C og samfundsfag C). Voksne elever kan i den forbindelse, ligesom de øvrige elever, der starter direkte på grundforløbets 2. del, få refusion for eventuel deltagerbetaling i de tre fag. Refusionen af deltagerbetalingen er dog med fradrag af eventuelle tilskud til deltagerbetalingen, der er ydet i henhold til lov om statens uddannelsesstøtte og statens voksenuddannelsesstøtte.³³

Der er adgang til refusion af deltagerbetaling for euv1 elever, der ikke skal gennemføre grundforløbets 2. del, hvor der i eux-forløb ligeledes er placeret grundfag. Disse elever kan få refunderet deltagerbetalingen for undervisning i grundfag, der er placeret i grundforløb med eux.

Alle elever, også de voksne, skal realkompetencevurderes i forhold til allerede opnåede kompetencer. For eux-elever finder meritbekendtgørelsen til de gymnasiale uddannelser anvendelse med de nødvendige tilpasninger.

Voksne der skal gennemføre en euv med eux vil **ikke få afkortet skoleundervisning i hovedforløbet**.³⁴ Varighedskravet i henhold til lov om erhvervsuddannelser kapitel 7 d om erhvervsuddannelser for voksne på maksimalt 2 år til praktikuddannelsen er gældende ligesom euv1-elever ikke skal i praktik.

9. Erhvervsrettet og studierettet påbygning samt talentspor

Der gælder som udgangspunkt samme regler for en erhvervsuddannelse for unge og voksne, med mindre der er fastsat afvigende regulering. Det betyder, at voksne har mulighed for at vælge studie- og erhvervsrettet påbygning. Voksne kan også vælge valgfag, hvis det faglige udvalg har besluttet, at valgfag skal være en del af det standardiserede euv-forløb. Der er desuden mulighed for talentspor i euv.

10. Suppleringsmuligheder

Der gælder samme forhold for unge og voksne i relation til, at de generelle adgangskrav til grundforløbet ikke er opfyldt. Et eventuelt forberedende forløb gennemføres efter reglerne om den pågældende undervisning.

Det gælder særligt for euv1-elever på social- og sundhedsuddannelsen, at der etableres euv-pakker, som skal klæde eleverne på i forhold til grundfag, som i forbindelse med reformen er flyttet fra hovedforløbet til grundforløbet. Disse euv1-elever kan få tilbagebetalt deltagerbetalingen.

11. Forsørgelse

Mulighederne for forsørgelse under et euv-forløb afhænger af, om den voksne er beskæftiget eller ledig, hvorvidt den voksne har behov for praktik, og om den voksne har en uddannelsesaftale med en

virksomhed.

Hvis den voksne har en uddannelsesaftale med en virksomhed, udbetaler virksomheden løn under uddannelsen i henhold til de gældende regler på området. Det gælder for alle euv-elever. Virksomheden vil samtidig kunne få lønrefusion fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag under skoledelen. Hvis virksomheden udbetaler vokselevløen til eleven, vil virksomheden kunne opnå lønrefusion på en særlig sats for voksne elever. Satserne for lønrefusion fastsættes i de årlige finanslove efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.³⁵ Der ansøges om lønrefusion for euv-elever på samme måde, som der søges om lønrefusion for unge eud-elever.

For euv1 elever kan arbejdsgiveren tidligst opnå ret til lønrefusion fra det tidspunkt, hvor arbejdsgiveren forinden har beskæftiget den voksne på fuld tid i sammenhængende tre måneder eller ved deltidbeskæftigelse i en sammenhængende periode, der svarer til tre måneders fuldtidsbeskæftigelse.³⁷

Hvis den voksne ikke er i beskæftigelse, afhænger mulighederne for forsørgelse af, om eleven vurderes at have behov for praktik. Hvis den voksne vurderes ikke at have behov for praktik (euv1), vil eleven være berettiget til SU under euv-forløbet, hvis de almindelige støttebetingelser er opfyldt.

Eleven vil, hvis der indgår praktikuddannelse i uddannelsen, have ret til at modtage elevløen fra praktikstedet i henhold til de gældende regler på området. Praktikstedet vil kunne få lønrefusion med satsen for vokselever, hvis der udbetales vokselevløen.

Såfremt eleven ikke har en uddannelsesaftale, vil eleven kunne opnå SU til grundforløbet, hvis de almindelige støttebetingelser er opfyldt, og skolepraktikydelse under hele hovedforløbet, hvis eleven er optaget i skolepraktik. I delaftaler under skolepraktik er eleven berettiget til elevløen.

Hvis den voksne følger en erhvervsuddannelse som en del af den aktive beskæftigelsesindsats for ledige, vil eleven kunne modtage forsørgelse efter de gældende regler på beskæftigelsesområdet. For mere information om dette område henvises til Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering; www.star.dk/

For yderligere information om mulighederne for lønrefusion henvises til www.virk.dk.

12. Overgang fra GVU

Bekendtgørelse nr. 1405 af 22/12 2000 om grunduddannelse for voksne (GVU) blev ophævet den 1. august 2015. Voksne, der er påbegyndt en GVU før denne dato, har dog fortsat mulighed for at gennemføre deres uddannelse som en GVU efter de hidtidige regler. En GVU-plan er gældende i 6 år, hvis eleven har modtaget sin GVU-plan inden den 1. august 2015. Skolerne fastsætter eventuelle overgangsordninger for elever, der er begyndt deres uddannelse som en GVU, og som ønsker optagelse på en euv.³⁸

GVU-planer kan ændres til en euv-plan. I så fald vil realkompetencevurderingen og GVU-planen indgå som grundlag for realkompetencevurderingen i euv.

13. Ikrafttrædelsesbestemmelser

Det fremgår af ikrafttrædelsesbestemmelserne i de enkelte uddannelsesbekendtgørelser, at elever, der har påbegyndt en tilsvarende erhvervsuddannelse før den 1. august 2015 i overensstemmelse med overgangsordninger fastsat af skolen i den lokale undervisningsplan kan overgå til uddannelsen efter de nye uddannelsesbekendtgørelser.

Hvis eleven var 25 år på det tidspunkt, erhvervsuddannelsen blev påbegyndt før 1. august 2015, skal han eller hun ved overgang til de nye ordninger gennemføre uddannelsen som euv.

Elever, som er begyndt på en erhvervsuddannelse før den 1. august 2015, har adgang til at fortsætte uddannelsen efter de hidtidige regler om uddannelsen, herunder efter et eventuelt afbrud i kortere eller længere tid. Det betyder bl.a., at hvis eleven begyndte uddannelsen før det fyldte 25. år, skal eleven altid fortsætte uddannelsen efter reglerne for unge, med mindre eleven vælger at overgå til den nye uddannelse efter de ovennævnte regler.

14. Appendiks

- ¹ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 u, stk. 2.
- ² LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 5
- ³ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 v, stk. 2. og § 66 y.
- ⁴ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 5
- ⁵ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 v
- ⁶ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 7
- ⁷ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y
- ⁸ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 38 og § 56, stk. 5.
- ⁹ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 x og BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 38
- ¹⁰ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 6
- ¹¹ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 5
- ¹² BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 6
- ¹³ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 6
- ¹⁴ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 5
- ¹⁵ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 130, stk. 6
- ¹⁶ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 86, stk. 3
- ¹⁷ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 5 c, stk. 1
- ¹⁸ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 86, stk. 4
- ¹⁹ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 16, stk. 2
- ²⁰ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 x
- ²¹ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 x og BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 24, stk. 2
- ²² BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 24, stk. 3
- ²⁴ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1
- ²⁵ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1
- ²⁶ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1

²⁷ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk 1

²⁸ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk1

²⁹ BEK nr. 367 af 19/04/2016 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 3, stk. 2

³⁰ LBK nr. 1077 af 08/07/2016 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk.1

³¹ BEK nr. 367 af 19/04/2016– Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 16, stk. 1

³² Uddrag fra ”voksenpædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse”, Bjarne Wahlgren, NCK 2015

³³ BEK nr 1493 af 09/12/2015 - Bekendtgørelse om deltagerbetaling ved erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse; § 11

³⁴ Denne bestemmelse fremgår af de enkelte uddannelsesbekendtgørelser

³⁵ Reglerne om lønrefusion for euv-elever findes i § 4, stk. 2, i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 148 af 12. februar 2014, med de ændringer der følger af lov nr. 634 af 16. juni 2014.

³⁷ Reglerne om lønrefusion for euv-elever findes i § 4, stk. 2, i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 148 af 12. februar 2014, med de ændringer der følger af lov nr. 634 af 16. juni 2014.

³⁸ BEK nr. 367 af 19/04/2016– Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 131, stk. 3